

КАТАЛОГ-ПУТІВНИК “ЦИРКУЛЯРИ ПО КИЇВСЬКОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ОКРУГУ У ФОНДАХ ПЕДАГОГІЧНОГО МУЗЕЮ УКРАЇНИ” ЯК ДЖЕРЕЛО З ІСТОРІЇ УНІВЕРСИТЕТУ

СВ. ВОЛОДИМИРА

Міхно О.П., Гайдей В.О.

Педагогічний музей України

Одним із цікавих, але мало досліджених, а отже, й рідко використовуваних джерел з історії університетської освіти в Україні є “Циркуляр по Киевскому учебному округу” - журнал, що виходив у Києві щомісячно у 1859-1917 рр. У фондах Педагогічного музею зберігається понад 200 номерів цього періодичного видання за 1874-1917 рр. У результаті наукового опрацювання всіх наявних у музеї номерів журналу в 2016 р. було укладено каталог-путівник “Циркуляр по Київському навчальному округу у фондах Педагогічного музею України” (видавнича серія “Бібліофонд Педагогічного музею”, випуск 2; укладачі: В.О. Гайдей, О.П. Міхно; науковий консультант О.В. Сухомлинська).

Мета і завдання каталогу-путівника — не простий бібліографічний перелік видань, а й представлення фактологічних відомостей, які допомагають розкрити історію освіти зазначеного періоду. Ці відомості систематизовано у розділах “Положення про різні типи навчальних закладів”, “Заснування і реорганізація навчальних закладів”, “Формений одяг”, “Зміст та методика навчання” та ін. Історія Університету Св. Володимира найповніше відображена у розділах “Університетська освіта” та “Положення про іменні стипендії”, де зацікавлений дослідник знайде різноманітну інформацію про організацію навчального процесу в університеті, зокрема про захист дисертацій, закордонні відрядження, взаємини між студентами та викладачами тощо. Назви документів у кожному розділі розміщено мовою оригіналу в хронологічному порядку із зазначенням номера і року видання циркуляру, наприклад: “Об обязательной рассылке диссертаций на степени магистра и доктора в библиотеки всех русских университетов. 1889, №5”, “Об отчетах о научных занятиях лиц, командируемых с ученой целью за границу. 1896, № 1”, “По вопросу о взаимном обращении между профессорами и студентами. 1899, № 8”, “Об освобождении детей всех штатных служащих в университете от платы за учение во время прохождения университетского курса. 1908, № 1” і т. д.

На наш погляд, надзвичайно цікавою і вартою ґрунтовного історико-педагогічного дослідження є тема іменних стипендій, відображена у відповідному розділі каталогу-путівника. Такі стипендії запроваджувалися з метою матеріальної підтримки бідних студентів і були досить поширеним явищем у окреслений період. У каталозі подано інформацію про 292 стипендії, 50 з яких було запроваджено в Університеті Св. Володимира.

З метою надання якнайширшого доступу до видавничої серії “Бібліофонд Педагогічного музею” каталог-путівник видано у двох варіантах: друкованому та електронному, який розміщено на сайті Педагогічного музею України <http://pmi.in.ua/> у розділі “Публікації”.